Budapest, 8. Juni 1887. Neue Jüdische Pester Zeitung. Vierter Jahrgang Nr. 65.

נייע יידישע פעסטער צייטונג

ארגאן פיר פאָליטיק, האנדעל, פערקעהר אונד יידיש-כאַנפּעסיאָנעללע אינטערעסען.

ערשיינט דריימאל וואָכענטליך: מאָנטאג, מיטוואָך אונד פרייטאג.
פיר יעדעס פרייטאג-בלאטעס ערשיינט איינע
פעפּאראט-ביילאגע אין בוכ-פאָרם, יידיש-ווייסענשאפטליכען אינהאלטעס.
אנצייגען אונד קונקורזיע פון געשיינדען ווערדען ביילייגאנ בערעכנט.
רעדאקציאָן אונד עקספעדיציאָן: וואימצנער-בולעווארד מאראָקקאנער-הויז.

פרענומעראציאָנסבעדינגונגען, זשוויא אללע זענדונגען
זינד נאנץ איינפאך צו אדרעסירען אן
מאָריטץ בוריאן אין בודאפעסט.
Moritz Burian in Budapest.

פרענומעראציאָנס-פרייז דעם בלאטעס זאמטט פרייטאג-ביילאגע.
פיר עסטערייך-אונגארן:
נאנציאהריג 8 גולדען, האלביאהריג 4 גולדען, פיערטעליאהריג 2 גולדען.
פיר דאס אויסלאנד:
נאנציאהריג 10 גולדען, האלביאהריג 5 גולדען, פיערטעליאהריג 2 גולדען 50 קר.

בודאפעסט מיטטוואָך, טז׳ סיון ה תרמ״ז. | רעדאקטער: מ׳ עהרענטהייל. | פיערטער יאהרגאנג, נוממער 65

„אנטי-סעמיטיסמוס" אונד „שבת"!

— צו דען גענענוואָרטיגען וואהל-בעוועגונגען. —

עס איזט ריכטיג! דיא איינצעלנען אנטי-סעמיטישען קאנדידאטען פינדען אין דען פערשיעדענען וואהל-בעצירקען איינע איסערסט קאלטע איינגאה-מע. מעהרערע זינד פאָם פאָלקע מיט שטיינען פערוואָרפען, דאמיט זיא איהרע פראָגראמם-רעדען, דיא דאך נור פאָלל קאָטה, שמוטץ אונד פערלייטונגען זינד, ניכט האלטען קאָننען. — אנדערע וויעדער קאָننטען זיך ניכט האָרען לאסען, דא מאן דיא גלאָקען אין בעוועגונג זעטצטע, אם איהרע שטימען צו איבערטאָننען, אין דער טהאט גלוייבטע מאן, דאס דער אנטי-סעמיטיסמוס בערייטס זיינע שווארצע זעעלע איסגעהויכט האבע; מאן גלוייבטע שאָן, דאס גלאָקען-געלייטע גענען איינען אנטי-סעמיטען בערייטע ניכטס אנדערעס, אלס דאס בעגראָבנים דעס גאנצען אנטי-סעמיטיסמוס, וועלכער ניממערמעהר צום לעבען ערוואכען ווערדע!

ליידער האבען וויר אונס געטייישט. דיא וואהל-בעוועגונגען האבען אונס ווירקליך נייען מוטה איינגעפלאסט, דא דאך דיא איינצעלנען קאנדידאטען פאסט אהנע איינגאהמע, דיא געלעגענהייט בענוצטען, אום פאר דען פערזאממעלטען פאָלקע-מענגען איינע נעדערשמעטטערנדע פערדאממונג גגען דיא אנטי-סעמיטישען אימטריעבע איסצושפרעכען! — איבעראלל וואורדע דאס ערהאבענע פיינציפ פאָן „פייהייט, גלייכהייט אונד ברידערליכקייט" פערקיכדעט; דיא ליעבעראלע, דיא געמאָסיגט-אָפּפּאזיציאָנעללע אונד דיא איינסערסט לינקע פארטיא וועטטאייפערטען אין דעם בעשטרעבען, דיא שטאאטסברגערליכען רעכטע דער 600,000 יודען אין אונגארן גגען אללע אנפעכטונגען אונד אנגריפפע דער אנטי-סעמיטען מיט אייפער אונד נאכדרוק צו פערטהיידיגען.

אונד דאך שפוקט אונד רוממעלט דער אנטי-סעמיטיסמוס נאך איממער וויא איין אונהיימליכעס גע-שפענסט, וויא איין באזער, פלוכ-בעלאדענער גייסט, דער ניממער צור רוהע געלאנגען קאָننען! — אונד עס איזט דער גאנצע פערוואלטונגס-אויסשוס איינעס אונגארישען קאָמיטאטס, דער זיך דיעסמאל איבער אונד איבער מיט דעם אנטי-סעמיטיסמוס בעזודעלט האט! אונד מאן דענקע דאך, אויף וועלכע גערادעגקען זא איינע אנטי-סעמיטען-בעהאָרדע גערעטהען קאָننען! דער פערוואלטונגס-אויסשוס דעס סאבאָלטשער קאָמיטאטס האט נעמליך דיא דעפיטירטען-וואהלען אויף דעם גאנצען געביעטע דעס קאָמיטאטס פיר דען 18. דיעזעס בעשטיממט! אונד וואָרום עבען פיר דען 18.? וויל דיעזער אויף איינען „זאמסטאג" פאללט, אונד דיא יודען אין דען דאָרפערן היעדורך בעהינדערט ווערדען קאָننען, אם וואהל-אָרטע צו ערשיינען, אום איהר שטיממ-רעכט אויסצואיבען! דער גראָבע קאָמיטאטס-אנטי-סעמיטיסמוס ווילל אלזאָ דען „זאמסטאג" צו זיינען צוועקען אויסניטצען, אום אין דיעזער וויזע, דיא יידישען בירגער איהרעס שאָننטען רעכטעס, נעמליך דעס רעכטעס דער טהיל-נאהמע אן דען פאָליטישען וואהלען, איז טרייל-אָזער וויזע צו בערויבען!

אונד דאנן זאגט מאן נאך, עס זיא דא קיין רעליגיאָנס-האס, זאָנדערן בלאָס איין ראסען-האס אים שפיעלע, דא דיא אנטי-סעמיטען נור דיא „יידישע ראסע" בעקאָמפפען! דיעזע גאנצע בעהויפטונג איזט אם גרונדע גענאָממען איין לעערער שווינדעל. עס בלייבט זיך יא דאך פאָללקאָממען גלייך, אָב יעמאנד אונס ווענען אינזערער רעליגיאָן, אָדער אבער וועגען אינזערער ראסע פערפאָלגען אונד בעדריקען ווילל! דער שמערץ היעריבער בלייבט יא גאנץ דערזעלבע! אללין ווענן דער פערוואלטונגס-אויסשוס דעס סאבאָלטשער קאָמיטאטס גערادע נאך איינעס וויכטיגען רעליגיאָזען מאָמענטע דעס יודענטהומס, דער פאָרגעשריעבענען זאמסטאג-רוהע, גריפפט, אום דיא יודען אן דער טהיילנאהמע אן דען פאָליטישען וואהלען צו פערהינדערן, זא צייגט דיעס דענן דאך איינע פערצווייפלונג דעס ראסענ-האסעס מיט דעם פערווערפליכסטען רעליגיאָנס-האסע!

פרייליך קאָننען זאָלך פערווערפליכע פלאָגע עבען נור אים שאָסע דעס פערוואלטונגס-אויסשוס-סעס דעס סאבאָלטשער קאָמיטאטס אויסגעבריטעט ווערדען! דאס סאבאָלטשער קאָמיטאט אללין איזט צו איינער זאָלבען אונטהאט פאָהיג; איין קאָמיטאט, אויף דעסען געביעטע דאס בעריכטיגטע טיסאָ-עסלאר זיך בעפינדעט, וועלכעס נעסט איבער גאנץ אונגארן זאָ פיעל שאנדע אונד שמאך געהייפט האט! יא, נור דאס סאבאָלטשער קאָמיטאט, וואָ דער טיסאָ-עסלאָרער שקאנדאל אין דיא וועלט געזעטצט וואורדע, קאָننטע זיך זאָ וייט ערגיעדרינגען, דען „הייליגען שבת" אלס מיטטעל זיינעס יודען-האסעסס צו בענוטצען! דיא יודען ווילל דיעזעס קאָמיטאט פאָן דער טהיילנאהמע אן דען פאָליטישען וואהלען אויסשליעסען, אונד האט היעדורך נור דען בעוויז געליעפערט, דאס עס זעלבסט פאָליטיש אונרייך איזט, אונד דאס עס נאָך איממער ביז איבער דען קאָפּף טיעף אין דער „מיטטעל-אלטערליכען באַרבאַרייא" שטעקט!

וויא אונס זאָעבען מיטגעטהיילט ווירד, האבען דיא יידישען וואָהלער, מיט דעם בעקאָننטען דעפוטירטען דר׳ פויל מאנדעל אין דער שפיטצע, געגגען דיעזען אנטי-סעמיטישען בעשלוס אן דאס מיניסטעריאום דעס אינערן רעקורירט. אונד זיא האבען רעכט געטהאן, דאס זיא זיך צו דיעזעס ענערגישען שרייטטע איינגעראפפט! דענן ערסטענס קאָننען דיא יידישען וואָהלער דורך איהרע שטיממ-אבגאבע זאָ מאנכען אנטי-סעמיטישען קאנדידאטען אויס דעם פעלדע שלאגען; צווייטענס אבער האנדעלט עס זיך היעבייא אום איין וויט בערייטונגס-פאָללערעס פיינציפ. דיא יודען האבען איהרע עמאנציפאציאָן, אין פאָלגע דעررען זיא אלס גליייכבערעכטיגטע שטאאטס-בירגער אן דען פאָליטישען וואהלען טהאָטיגען אנטהייל נעהמען, נור נאך גראָסען קאָמפפען ערראונגען! איינע ענטצייעהונג דעס וואהל-רעכטעס דורך דען שלויען קניפף, דאס דער וואהל-טאג אויף איינען זאמסטאג אנבערוימט ווירד, בעדייטעט אלזאָ איינע שמאָלערונג אונד פערשטיממלונג דיעזער עמאנציפאציאָן! דאס דירפען ווייר אום קיינען פריין שטיללשווייגענד דולדען!

פרייליך איזט עס נאך פראגליך, אָב דער מיניסטער דעס אינערן דאס רעכט אונד דיא מאכט האט, אין דיעזעס פאללע דען יודענליכען בעשלוס דעס סאבאָלטשער קאָמיטאטס-פערוואלטונגס-אויסשוסעס צו אנגוליערן דאס מיניסטעריאום זעלבסט האטטע יא מיטטעלס ערלאסעס פיר דיא דורכפיהרונג אללער וואהלען אין גאנץ אונגארן אונד זיעבענבירגען דיא ציט פאָם 17. ביז 26. דיעזעס מאָנאטס בעשטיממט. דער פערוואלטונגס-אויסשוס דעס סאבאָלטשער קאָמיטאטס, וועלכער גון דיא וואהלען פיר דען 18. דיעזעס אנבערוימט האט, בעגינג היעדורך איינענטליך גגען דען ערוואָהנטען מיניסטעריאל-ערלאס קיינען פערבאָטען שטאָפ. וואס זאָלל גן דער מיניסטער מאבען, ווענן דער קאָמיטאטס-אויסשוס איהם ערווידערט: „ווייר האבען יא גאנץ אים זיننע דיינעס ערלאסעס גענאנדעלט! דוא קאָننטס יא דאך נעמאנדעס עטוואס טהון, דער דיינען ערלאס זאָ טרייליך בעפאָלגט, וויא ווייר עס טהון!" — —

אין דער טהאט וואר עס איין פעהלער פאָם מיניסטער דעס אינגערן, דאס ער אין יענעם ערלאסע ניכט אויסדרייקליך געזאגט, דאס דיא וואהלען אויף איינען זאמסטאג ניכט פערלעגט ווערדען דיר-פען, דאמיט דיא יודען דורך דיא איהנען רעליגיאָזען פאָרגעשריעבענע זאמסטאג-רוהע פאָן דער אויסאָבונג איהרעס שטיממ-רעכטעס ניכט אבגעהאלטען ווערדען! עס לאָסט זיך דענן אויך ניכט לייגגען, דאס אויך אין מעהרערען אנדערען גענגנדען, וואָ דער אנטי-סעמיטיסמוס ניכט הערשט, דיא וואהלען אם 18. דיעזעס פאָר זיך געהען ווערדען! וויא געזאגט, דער פעהלער ריהרט פאָן דער רעגיערונג הער; זיא האטטע וואָהל קיننע באָזע אבזיכט, אללין זיא ליעפערטע טראָטצדעס דען אנטי-סעמיטען פריינען שפיעל-רוים, אינדעם זיא עס אונטערליעס, אין פיר אללעמאל דיא פערלעגונג דער וואהלען אויף איننען זאמסטאג צו אונטערזאגען! האָפפענטליך ווירד זיא אין דער צוקונפט אויך אין דיעזעס פונקטע מעהר פאָרזיכט וואלטען לאסען!

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דאס געשענק דעס קאָנינגס.) אונזער קאָנינג ווירד דער קאָנינגין ווי קטאָריא, אוים אנלאס איהרעס 50-יאָהריגען רעגיערונגס-יובילעאומס, איין ווערטפאָללעס געשענק דורך דען קראָנפרינצען רודאָלף זענדען. עס בעשטעהט אין איינער ריעזיגען קיסטע „אוראלטען מאָקאיערס", דעס ליעבלינגס-ווייننעס דער ענגלישען קאָנינגין. — אן דען מאָקאיער ווייننקניפפען זיך פיר דיא קאָנינגין גאר „זעסע ערייننערונגען"; עס איזט דאהער איינע זיننינגע אויפמערקזאמקייט דעס מאָנארכען, דורך זיننע גאבע דיעזע ווערקען צו וואָללען. מיט „מאָקאיער" טראנק נעמליך קאָנינגין ווי קטאָריא אנלאָסליך איהרער פערלאָבונג מיט איהרעס גוטמעהר פערשטאָרבענען געמאהלע אויף „דוא אונד דוא"; זיא האט זייטהער דען מאָקאיער אלס „דעסערטווייننין" בייבעהאלטען אונד בעצייעהט איהן דיריעקט אוים אונגארישען קעללערן. — זעלבסטפערשטאָנדליך איזט דער ווייننן, דען איהר דער קאָנינג זענדעט, גאנץ אנדערער זאָרטע, אלס יענער, דער אים געשאָטליכען פערקעהר צו האבען איזט. אונזער קאָנינג ווירד עבען זאגען קאָننען: „דיעזעסמאל האבע איך דער קאָנינגין ווי קטאָריא „ווייننין" אייننגעשענקט!"

* (יידישע וואָהלטהאָטיגקייט.) באראָן הירש האט פיר דיא נאדי-קראָליער אבגעבראָننטען 6665 גולדען געשפענדעט. פאָן דיעזער סוממע וואורדען 2000 גולדען דירעקט אן דען אָבערגעשפאן צור פערטהיילונג געזענדעט, אונד 4665 גולדען געלאָننטען אן דען יידישען אדווקאָטען, סאמועל ראָאָז, מיט דער אننגאבע, אן ווען דער בעטראג פערטהיילט ווערדען זאָללע!

*(צור אבלאָזונג דער רעגאליען.) גראָף עמאנועל אנדרעשי, ברודער אונזערעס אינסטיגען מיניסטער-פראָזידענטען אונד מיניסטער בערוימט האט, בעגינג היעדורך איינענטליך גגען דען ערוואָהנטען מיניסטעריאל-ערלאס קיننען פערשטאָפ. וואס זאָלל גן דער מיניסטער מאבען, ווענן דער קאָמיטאטס-אויסשוס איהם ערווידערט: „ווייר האבען יא גאנץ אים זיننע דיינעס ערלאסעס גענאנדעלט! דוא קאָننטס יא דאך נעמאנדעס עטוואס טהון, דער דיינען ערלאס זאָ טרייליך בעפאָלגט, וויא ווייר עס טהון!" — —

אין דער טהאט וואר עס איין פעהלער פאָם מיניסטער דעס אינגערן, דאס ער אין יענעם ערלאסע ניכט אויסדרייקליך געזאגט, דאס דיא וואהלען אויף איننען זאמסטאג ניכט פערלעגט ווערדען דירפען, דאמיט דיא יודען דורך דיא איהנען רעליגיאָזען פאָרגעשריעבענע זאמסטאג-רוהע פאָן דער אויסאָבונג איהרעס שטיממ-רעכטעס ניכט אבגעהאלטען ווערדען! עס לאָסט זיך דענן אויך ניכט לייגגען, דאס אויך אין מעהרערען אנדערען גגענדען, וואָ דער אנטי-סעמיטיסמוס ניכט הערשט, דיא וואהלען אם 18. דיעזעס פאָר זיך געהען ווערדען! וויא געזאגט, דער פעהלער ריהרט פאָן דער רעגיערונג הער; זיא האטטע וואָהל קיننע באָזע אבזיכט, אללין זיא ליעפערטע טראָטצדעס דען אנטי-סעמיטען פריינען שפיעל-רוים, אינדעם זיא עס אונטערליעס, אין פיר אללעמאל דיא פערלעגונג דער וואהלען אויף איننען זאמסטאג צו אונטערזאגען! האָפפענטליך ווירד זיא אין דער צוקונפט אויך אין דיעזעס פונקטע מעהר פאָרזיכט וואלטען לאסען!

„אנטי-סעמיטיסמוס" אונד „שבת"!

— צו דען גענענוואָרטיגען וואהל-בעוועגונגען. —

עס איזט ריכטיג! דיא איינצעלנען אנטי-סעמיטישען קאנדידאטען פינדען אין דען פערשיעדענען וואהל-בעצירקען איינע איסערסט קאלטע איינגאה-מע. מעהרערע זינד פאָם פאָלקע מיט שטיינען פערוואָרפען, דאמיט זיא איהרע פראָגראמם-רעדען, דיא דאך נור פאָלל קאָטה, שמוטץ אונד פערלייטונגען זינד, ניכט האלטען קאָننען. — אנדערע וויעדער קאָننטען זיך ניכט האָרען לאסען, דא מאן דיא גלאָקען אין בעוועגונג זעטצטע, אם איהרע שטיממען צו איבערטאָننען, אין דער טהאט גלוייבטע מאן, דאס דער אנטי-סעמיטיסמוס בערייטס זיינע שווארצע זעעלע איסגעהויכט האבע; מאן גלוייבטע שאָן, דאס גלאָקען-געלייטע גגען איننען אנטי-סעמיטען בערייטע ניכטס אנדערעס, אלס דאס בעגראָבנים דעס גאנצען אנטי-סעמיטיסמוס, וועלכער ניממערמעהר צום לעבען ערוואכען ווערדע!

ליידער האבען וויר אונס געטייישט. דיא וואהל-בעוועגונגען האבען אונס ווירקליך נייען מוטה איינגעפלאסט, דא דאך דיא איינצעלנען קאנדידאטען פאסט אהנע איינגאהמע, דיא געלעגענהייט בענוטצטען, אום פאר דען פערזאממעלטען פאָלקע-מענגען איننע נעדערשמעטטערנדע פערדאממונג גגען דיא אנטי-סעמיטישען אימטריעבע איסצושפרעכען! — איבעראלל וואורדע דאס ערהאבענע פיינציפ פאָן „פייהייט, גלייכהייט אונד ברידערליכקייט" פערקיכדעט; דיא ליעבעראלע, דיא געמאָסיגט-אָפּפּאזיציאָנעללע אונד דיא איינסערסט לינקע פארטיא וועטטאייפערטען אין דעם בעשטרעבען, דיא שטאאטסברגערליכען רעכטע דער 600,000 יודען אין אונגארן גגען אללע אנפעכטונגען אונד אנגריפפע דער אנטי-סעמיטען מיט אייפער אונד נאכדרוק צו פערטהיידיגען.

אונד דאך שפוקט אונד רוממעלט דער אנטי-סעמיטיסמוס נאך איממער וויא איין אונהיימליכעס גע-שפענסט, וויא איין באזער, פלוכ-בעלאדענער גייסט, דער ניממער צור רוהע געלאנגען קאָننען! — אונד עס איזט דער גאנצע פערוואלטונגס-אויסשוס איننעס אונגארישען קאָמיטאטס, דער זיך דיעסמאל איבער אונד איבער מיט דעם אנטי-סעמיטיסמוס בעזודעלט האט! אונד מאן דענקע דאך, אויף וועלכע גערادעגקען זא איننע אנטי-סעמיטען-בעהאָרדע גערעטהען קאָننען! דער פערוואלטונגס-אויסשוס דעס סאבאָלטשער קאָמיטאטס האט נעמליך דיא דעפיטירטען-וואהلען אויף דעם גאנצען געביעטע דעס קאָמיטאטס פיר דען 18. דיעזעס בעשטיממט! אונד וואָרום עבען פיר דען 18.? וויל דיעזער אויף איننען „זאמסטאג" פאללט, אונד דיא יודען אין דען דאָרפערן היעדורך בעהינדערט ווערדען קאָننען, אם וואהל-אָרטע צו ערשיننען, אום איהר שטיממ-רעכט אויסצואיבען! דער גראָבע קאָמיטאטס-אנטי-סעמיטיסמוס ווילל אלזאָ דען „זאמסטאג" צו זיننען צוועקען אויסניטצען, אום אין דיעזער וויזע, דיא יידישען בירגער איהרעס שאָننטען רעכטעס, נעמליך דעס רעכטעס דער טהיילנאהמע אן דען פאָליטישען וואהלען, איז טרייל-אָזער וויזע צו בערויבען!

אונד דאנן זאגט מאן נאך, עס זיא דא קיין רעליגיאָנס-האס, זאָנדערן בלאָס איין ראסען-האס אים שפיעלע, דא דיא אנטי-סעמיטען נור דיא „יידישע ראסע" בעקאָמפפען! דיעזע גאנצע בעהויפטונג איזט אם גרונדע גענאָממען איין לעערער שווינדעל. עס בלייבט זיך יא דאך פאָללקאָממען גלייך, אָב יעמאנד אונס ווענען אינזערער רעליגיאָן, אָדער אבער וועגען אינזערער ראסע פערפאָלגען אונד בעדריקען ווילל! דער שמערץ היעריבער בלייבט יא גאנץ דערזעלבע! אללין ווענן דער פערוואלטונגס-אויסשוס דעס סאבאָלטשער קאָמיטאטס גערادע נאך איننעס וויכטיגען רעליגיאָזען מאָמענטע דעס יודענטהומס, דער פאָרגעשריעבענען זאמסטאג-רוהע, גריפפט, אום דיא יודען אן דער טהיילנאהמע אן דען פאָליטישען וואהלען צו פערהינדערן, זא צייגט דיעס דענן דאך איننע פערצווייפלונג דעס ראסענ-האסעס מיט דעם פערווערפליכסטען רעליגיאָנס-האسע!

פרייליך קאָننען זאָלך פערווערפליכע פלאָגע עבען נור אים שאָסע דעס פערוואלטונגס-אויסשוס-סעס דעס סאבאָלטשער קאָמיטאטס אויסגעבריטעט ווערדען! דאס סאבאָלטשער קאָמיטאט אללין איזט צו איننער זאָלבען אונטהאט פאָהיג; איין קאָמיטאט, אויף דעסען געביעטע דאס בעריכטיגטע טיסאָ-עסלאר זיך בעפינדעט, וועלכעס נעסט איבער גאנץ אונגארן זאָ פיעל שאנדע אונד שמאך געהייפט האט! יא, נור דאס סאבאָלטשער קאָמיטאט, וואָ דער טיסאָ-עסלאָרער שקאנדאל אין דיא וועלט געזעטצט וואורדע, קאָننטע זיך זאָ וייט ערגיעדרינגען, דען „הייליגען שבת" אלס מיטטעל זיننעס יודענ-האסעסס צו בענוטצען! דיא יודען ווילל דיעזעס קאָמיטאט פאָן דער טהיילנאהמע אן דען פאָליטישען וואהלען אויסשליעסען, אונד האט היעדורך נור דען בעוויז געליעפערט, דאס עס זעלבסט פאָליטיש אונרייך איזט, אונד דאס עס נאָך איממער ביז איבער דען קאָפּף טיעף אין דער „מיטטעל-אלטערליכען באַרבאַרייא" שטעקט!

וויא אונס זאָעבען מיטגעטהיילט ווירד, האבען דיא יידישען וואָהלער, מיט דעם בעקאָننטען דעפוטירטען דר׳ פויל מאנדעל אין דער שפיטצע, געגגען דיעזען אנטי-סעמיטישען בעשלוס אן דאס מיניסטעריאום דעס אننערן רעקורירט. אונד זיא האבען רעכט געטהאן, דאס זיא זיך צו דיעזעס ענערגישען שרייטטע איינגעראפפט! דענן ערסטענס קאָننען דיא יידישען וואָהלער דורך איהרע שטיממ-אבגאבע זאָ מאנכען אנטי-סעמיטישען קאנדידאטען אוים דעם פעלדע שלאגען; צווייטענס אבער האנדעלט עס זיך היעבייא אום איין וויט בערייטונגס-פאָללערעס פיינציפ. דיא יודען האבען איהרע עמאנציפאציאָן, אין פאָלגע דעررען זיא אלס גليייכבערעכטיגטע שטאאטס-בירגער אן דען פאָליטישען וואהלען טהאָטיגען אנטהייל נעהמען, נור נאך גראָסען קאָמפפען ערראונגען! איننע ענטצייעהונג דעס וואהל-רעכטעס דורך דען שלויען קניפף, דאס דער וואהל-טאג אויף איننען זאמסטאג אנבערוימט ווירד, בעדייטעט אלזאָ איننע שמאָלערונג אונד פערשטיממלונג דיעזער עמאנציפאציאָן! דאס דירפען ווייר אום קיننען פריין שטיללשווייגענד דולדען!

פרייליך איזט עס נאך פראגליך, אָב דער מיניסטער דעס אننערן דאס רעכט אונד דיא מאכט האט, אין דיעזעס פאללע דען יודענליכען בעשלוס דעס סאבאָלטשער קאָמיטאטס-פערוואלטונגס-אויסשוסעס צו אנגוליערן דאס מיניסטעריאום זעלבסט האטטע יא מיטטעלס ערלאסעס פיר דיא דורכפיהرونג אללער וואהלען אין גאנץ אונגארן אונד זיעבענבירגען דיא ציט פאָם 17. ביז 26. דיעזעס מאָנאטס בעשטיממט. דער פערוואלטונגס-אויסשוס דעס סאבאָלטשער קאָמיטאטס, וועלכער גון דיא וואהלען פיר דען 18. דיעזעס אנבערוימט האט, בעגינג היעדורך איننענטליך גגען דען ערוואָהנטען מיניסטעריאל-ערלאס קיننען פערשטאָפ. וואס זאָלל גן דער מיניסטער מאבען, ווענן דער קאָמיטאטס-אויסשוס איהם ערווידערט: „ווייר האבען יא גאנץ אים זיننע דיינעס ערלאסעס גענאנדעלט! דוא קאָننטס יא דאך נעמאנדעס עטוואס טהון, דער דיינען ערלאס זאָ טרייליך בעפאָלגט, וויא ווייר עס טהון!" — —

אין דער טהאט וואר עס איין פעהלער פאָם מיניסטער דעס אننערן, דאס ער אין יענעם ערלאסע ניכט אויסדרייקליך געזאגט, דאס דיא וואהלען אויף איننען זאמסטאג ניכט פערלעגט ווערדען דירפען, דאמיט דיא יודען דורך דיא איהנען רעליגיאָזען פאָרגעשריעבענע זאמסטאג-רוהע פאָן דער אויסאָבונג איהרעס שטיממ-רעכטעס ניכט אבגעהאלטען ווערדען! עס לאָסט זיך דענן אויך ניכט לייגגען, דאס אויך אין מעהרערען אנדערען גגענדען, וואָ דער אנטי-סעמיטיסמוס ניכט הערשט, דיא וואהלען אם 18. דיעזעס פאָר זיך געהען ווערדען! וויא געזאגט, דער פעהלער ריהרט פאָן דער רעגיערונג הער; זיא האטטע וואָהל קיننע באָזע אבזיכט, אללין זיא ליעפערטע טראָטצדעס דען אנטי-סעמיטען פריינען שפיעל-רוים, אינדעם זיא עס אונטערליעס, אין פיר אללעמאל דיא פערלעגונג דער וואהלען אויף איننען זאמסטאג צו אונטערזאגען! האָפפענטליך ווירד זיא אין דער צוקונפט אויך אין דיעזעס פונקטע מעהר פאָרזיכט וואלטען לאסען!

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דאס געשענק דעס קאָנינגס.) אונזער קאָנינג ווירד דער קאָנינגין ווי קטאָריא, אוים אנלאס איהרעס 50-יאָהריגען רעגיערונגס-יובילעאומס, איין ווערטפאָללעס געשענק דורך דען קראָנפרינצען רודאָלף זענדען. עס בעשטעהט אין איننער ריעזיגען קיסטע „אוראלטען מאָקאיערס", דעס ליעבלינגס-ווייننעס דער ענגלישען קאָנינגין. — אן דען מאָקאיער ווייننקניפפען זיך פיר דיא קאָנינגין גאר „זעסע ערייننערונגען"; עס איזט דאהער איننע זיننינגע אויפמערקזאמקייט דעס מאָנארכען, דורך זיننע גאבע דיעזע ווערקען צו וואָללען. מיט „מאָקאיער" טראנק נעמליך קאָנינגין ווי קטאָריא אנלאָסליך איהרער פערלאָבונג מיט איהרעס גוטמעהר פערשטאָרבענען געמאהלע אויף „דוא אונד דוא"; זיא האט זייטהער דען מאָקאיער אלס „דעסערטווייننין" בייבעהאלטען אונד בעצייעהט איהן דיריעקט אוים אונגארישען קעללערן. — זעלבסטפערשטאָנדליך איזט דער ווייننן, דען איהר דער קאָנינג זענדעט, גאנץ אנדערער זאָרטע, אלס יענער, דער אים געשאָטליכען פערקעהר צו האבען איזט. אונזער קאָנינג ווירד עבען זאגען קאָننען: „דיעזעסמאל האבע איך דער קאָנינגין ווי קטאָריא „ווייننין" איننגעשענקט!"

* (יידישע וואָהלטהאָטיגקייט.) באראָן הירש האט פיר דיא נאדי-קראָליער אבגעבראָننטען 6665 גולדען געשפענדעט. פאָן דיעזער סוממע וואורדען 2000 גולדען דירעקט אן דען אָבערגעשפאן צור פערטהיילונג געזענדעט, אונד 4665 גולדען געלאָننטען אן דען יידישען אדווקאָטען, סאמועל ראָאָז, מיט דער אننגאבע, אן ווען דער בעטראג פערטהיילט ווערדען זאָללע!

*(צור אבלאָזונג דער רעגאליען.) גראָף עמאנועל אנדרעשי, ברודער אונזערעס אינסטיגען מיניסטער-פראָזידענטען אונד מיניסטער

סע איך זיא פערהאפטען!" — אלס ווערהאָוואי נעגען דיעזע דראָהונג פראָטעסטירטע, זאגטע דער בירגערמייסטער ווייטער: „איך ערקלאָרע אהנען, דאס איך עס ניכט דולדען ווערדע, דאס זאָלכע קראָוואלע דיא שטאדט אבערמאלס שאָנדען זאָללען, וויא דיעס אים מאָרץ דעס יאהרעס 1884 דער פאלל וואר! בייא דער מינדעסטען אונאָרדנונג לאסטע איך זיא פערהאפטען, אונד ווענן נאָטהיג אויך אין שטיקע הויען!" — נון צאָג דיא מענגע מיט ווערהאָוואי אויף דען זאָגענאנגטען קאָשוטה-פלאטץ. היער בעשטיעג ווערדער דער בירגערמייס-טער דיא רעדנער-ביהנע אונד זאגטע: „איך ווארנע נעגען דיא גערינגסטע שטאָרונג דער אָרדנונג, זאָגטע ווירד דאס מיליטאָר איינשרייטען, אונד דאנן — וועהע דען אויפרייצערן!"

נון בעגאנגן ווערהאָוואי זיינע רעדע, אין וועל-כער ער נעגען דיא אויפשטעללונג דעס מיליטאָרס פראָטעסטירטע. היערוף צאָג ער נעגען דיא רעגיע-רונג לאָז, אינדעם ער נאכצו-וויזען זוכטע, דאס אין פאָלגע דער עווינגען אנליהען אויף יעדען איינצעלנען מענשען אן אונגארן 18 גולדען שולדען ענפאללען! ער זאגטע: „דער יודע ראָטהשילד איזט דער הערר דער וועלט, דא ער פאָן אונגארן אלליין יאָהרליך 118 מיליאָנען אלס צינזען ערהאָלט; דיא נאציאָן מוס איינע אונאבהאָנגיגע „אונגאריש-בריסטליכע" ווערדען! איך בין אויך מיינע ארמוטה שטאָלץ, אונד ווירדע ניע דיא יידישען וואוכערער פערטהיידיגען, אָבגלייך מיר היעפיר גראָסע סוממען אנגעבאָטען וואורדען! דיא „ווערנ-פראגע" ווילל איך אויך גע-זעטצליכעס ווענע לאָזען; איך ווילל ליעבער שטער-בען, בעפאָר איך מיין פרינצעס אויפגעבע!" — עס שפראך היערוף אויך טשאטאר, דער נעגען דיא יודען איפערטע. — אלס דיא קאָמאָדיע צו ענדע וואר, פערליעס דאס פאָלק לאנגזאם דען פלאטץ, אוס פורכט פאָר דעם אויפגעשטעללטען מיליטאָר וואגטע ניעמאנד דיא רוהע אירגענדוויא צו שטאָרען!

☞ דער שלום דעס קאפיטעלס „דיא היידען" איזט דעס ווערקע: „דער נייסט דעס תלמוד", מוסטע ווענען רוים-מאנגעלס פיר דיא משטוואָנ-נומטער צורקגעלענע ווערדען!

פערלאָזונג.

— דיא דאָמבי-לאָזע. —

(פאָרשטעטונג אויס פאָריגער נומטער.) יע 50 גולד' נע-ווינגען: ס' 73 נומ' 47, ס' 82 נומ' 67, ס' 185 נומ' 62, ס' 249 נומ' 39, ס' 531 נומ' 18, ס' 560 נומ' 20, ס' 648 נומ' 85, ס' 704 נומ' 7, ס' 848 נומ' 4, ס' 882 נומ' 71, ס' 1034 נומ' 77, ס' 1083 נומ' 89, ס' 1697 נומ' 59, ס' 1703 נומ' 18, ס' 1931 נומ' 93, ס' 2102 נומ' 89, ס' 2163 נומ' 24, ס' 2381 נומ' 1, ס' 2846 נומ' 61, ס' 3207 נומ' 22, ס' 3239 נומ' 42, ס' 3367 נומ' 48, ס' 3569 נומ' 73, ס' 3719 נומ' 32, ס' 4361 נומ' 100, ס' 4540 נומ' 34, ס' 4770 נומ' 87, ס' 4840 נומ' 84, ס' 5059 נומ' 22, ס' 5225 נומ' 86, ס' 5428 נומ' 23, ס' 5435 נומ' 30, ס' 5452 נומ' 95, ס' 5506 נומ' 40, ס' 5541 נומ' 39, ס' 5731 נומ' 93, ס' 5741 נומ' 59, ס' 6059 נומ' 14, ס' 6159 נומ' 27, ס' 6180 נומ' 27, ס' 6181 נומ' 44, ס' 7338 נומ' 37, ס' 7437 נומ' 20, ס' 7598 נומ' 51, ס' 7605 נומ' 63, ס' 7714 נומ' 2, ס' 7843 נומ' 53, ס' 7864 נומ' 9, ס' 7913 נומ' 70 אונד ס' 7930 נומ' 98. (שלום פאָלנט.)

נעשעפטס-בעריכט.

פעסטער נעטריידע- אונד פראָדוקטען-נעשעפט.

אם היעזיגען פלאטצע וואר דיא שטיממונג פיר דאס נעטריידענעשאָפט מאטט אונד דיא פרייזע נינגען דורכוועגס צוריק. נור אים ווייצען וואר דאס נעשאָפט עטוואס בעססער.

ווייצען, עס וואורדען 95,000 מעטערצענטנער פער-קויפט. דיא פרייזע זינד אוס דער „פרוכט- אונד מעהלפרייז מאבעללע" ערזיכטליך.

קאָרן. וואר שטארק אָפפערירט, דיא קויפלוסט שוואך. פאָן — גולד' — קר' ביז — גולד' — קר', פרימא פאָן 6 גולד' 70 קר' ביז 6 גולד' 75 קר'. אומזאטץ איינינג טויזענד מעטערצענטנער.

גערסטע. דיא קויפלוסט וואר שוואך. מאן בע-צאהלטע: פוטטער-גערסטע פאָן 5 גול' 50 קר' ביז 5 גול' 90 קר', בעססערע פאָן 5 גולד' 80 ביז 6 גולד' 10 קר', מיטטעל-וואארע וואורדע וועגען פערלאנגט.

האפער. בייא זעהר שטארקעס אויסגעבאָט וואור-דען 4,000 מעטערצענטנער אומגעוועטצט. אונטערגעאָרדנעטער וואורדע פאָן 5 גולד' 30 קר' ביז 5 גולד' 35 קר', מערקאנ-טיל-האפער פאָן 5 גולד' 60 קר' ביז 5 גולד' 75 קר', פרימא פאָן 6 גול' 20 קר' ביז 6 גולד' 30 קר' בעצאהלט.

קוקורוץ. וואורדע שטארק צוגעפיהרט. עס וואור-דען 20,000 מעטערצענטנער פאָן 5 גול' 50 קר' ביז 5 גול' 60 קר' פערקויפט.

שוואר צ-מעהל נומ' 0 צו 9 גול' 80 קר', נומ' 9 צו — גול' — קר'.

קליי. פיינע 4 גול' 50 קר', גראָבע 3 גול' 90 קר'.

שפיריטוס. מאן בעצאהלט: ראָהשפיריטוס אן ראפפינאָרע 24 גולד' 75 קר', אן גראָססטעע 25 גולד' 25 קר', אן קאָנזומגענטע 25 גולד' 75 קר'. פרעסהעפע-וואארע 28 גולד' 50 קר' ביז 29 גולד' — קר' פער 10,000 ליטער פערצענט. —

ריבאל. עס וואורדען איינינג הונדערט מעטער-צענטנער צו 29 גולד' 50 קר' פערקויפט.

פאפריקא. פראָפאָרטירטע האָכפרימא פאָן 110 ביז 115 גול', פרימא פאָן 85 ביז 90 גול', סעקונדא פאָן 60 ביז 65 גולד', טערציא פאָן 30 ביז 32 גול', שאָטען פאָן 86 ביז 88 גולד' פער מעטערצענטנער.

רעפס. עס וואורדען 1 00 מעטערצענטנער קאָהל-רעפס צו 12 גולד' — קר' פערקויפט. באנאטער מיט נערוך צו — גולד' — קר'.

רעפס-קוכען. צו 4 גולדען 75 קר'.

אונשליטט (חלב). קערנ-אונשליטט ווירד מיט 29 גולד' 30 קר' ביז 30 גולד' — קר' נעקויפט.

הילזנ-פריכטע. נראָסע ווייסע פיאָלען פאָן 5 גולד' 50 קר' ביז 6 גולד' 56 קר', צווייענ-באָהנען פאָן 8 ביז 8 גולד' 25 קר', ברוינע-באָהנען פאָן 7 גולד' — קר' ביז 7 גול' 50 קר' מאָהן בלויער פאָן 38 ביז 40 גול', נרויער 33 גולד'. ערבסען פאָן 9 ביז 10 גול', נעשאָלטע איינגאנגישע צו 14 גולד' 50 קר', אויסלאָנדער צו 25 גולד'. לינזען יע נאך קוואליטאָט פאָן 12 ביז 18 גולד', בעססערע פאָן — ביז — גול'. קיממעל נערייטערט פאָן 38 ביז 40 גול'. הירזע-בריין פאָן 9 גולד' ביז 11 גולד' — קר', פאָלירט איינען גול' מעהר. מאָהאר-זאמען פאָן 10 גולד' 50 קר' ביז 11 גולד' 50 קר'. האנפ-זאמען פאָן 7 גולד' 50 קר' ביז 7 גולד' 75 קר', אל-לעס פער 100 קילאָגראָמס. דאס נעשעפט וואר בעססער.

לעדער. דער עבען בעענדעטע מערארדומארקט האט זעלבסט דען שוואָכסטען ערוואַרטונגען ניכט ענטשפראָכען. פרימא איינזאטץ טערצען פאָן 10 ביז 16 קילאָגר' צו 162 גולד' ביז 164 גולד', צווייזאטץ טערצען פאָן 18 ביז 20 קילאָגראמס צו 164 גולד' ביז 165 גולד', דרייזאטץ טערצען פאָן 20 ביז 22 קילאָגראמס צו 164 ביז 166 גולד', דעטטאָ פאָן 22 ביז 28 קילאָגר' צו 166 גולד' ביז 170 גולד'; ביפפעל-טערצען פאָן 24 ביז 28 קילאָגר' צו 150 גולד' ביז 154 גולד'; קוה-הייטע גע-נערבטע פאָן 5 ביז 6 קילאָגר' צו 220 ביז 240 גולד', נעצאָ-נגענע פאָן 7 ביז 8 קילאָ צו 205 גולד' ביז 210 גול', ברוינע פאָן 6 ביז 7 קילאָגר' צו 220 גול' ביז 230 גולד'; ראָהחייטע לאָשאָנצעער פער פאאר צו 13 גולד' 50 קר' ביז 15 גולד' 50 קר'; פיטשלינגע גענערבטע פאָן 2 ביז 3 קילאָגר' צו 250 ביז 265 גול', ברוינע פאָן 2 ביז 4 קילאָגר' צו 240 ביז 275 גולד'; קאלב-פעללע ברוינע פאָן 10 ביז 12 קילאָגר' צו 430 ביז 445 גול', גענערבטע פאָן 6 ביז 8 קילאָגר' צו 350 ביז 365 גולד'.

בריעפע דער רעדאקציאָן.

הערן ש' ק' אין ב': וועד 10 גולדען שפאָפפס-שייערן צאהלט. איזט בייא דען פאָליטישען וואהלען שיממבערעכטיגט. פאָן דען וואהלבעווענגונגען פעראָפפענט-ליכען ווייר יענע מאָמענטע, וועלכע שפעציעלל פיר אונס יודען פאָן אינשפערעסע זינד.— הערן ד' ע' אין פר': אין בודא-פעסט צירקא 80,000, אין וויען דאנענען צירקא 85,000 זעע-לען.— עהרווירדען הערן ק' ל' אבער-רבבינער אין ק': דיא פראָנומעראציאָן אויף „רען נייסט דעס תלמוד" דאנקענד ער-האלטען. — אן מעהרעיע: נור וועד שאָן יעפצט דאס נעלד איינזענדעט. קאנן מיט 1 גולדען פראָנומעריען; נאך דעם ערשיינען ווירד דער לאדענ-פייז 1 גולדען 50 קר' זיין. — הערן ע' אינג' אין פ': ווענדען זיא זיך ווענען דער נעווינס-טען אפפאראט אן: „האָרן אין בודא-פעסט, קרעפע-שער-שטראסע, באואר". — הערן ע' ל' אין דיאק, מאיק לודוויג אין וו', אלטע ב' אין פ': דיא פראָנומעראציאָן אויף „נייסט דעס תלמוד" דאנקענד ערהאלטען. הערן נאָטט פיר' אין שאָב: פאָן איהנען אויף דריא עקסעמפלאָר דאנקענד ערהאלטען.— הערן נ' ל' אין ה': דער הערזענג-בער דעס „נייסט דעס תלמוד" איזט דער רעדאקטער דריעס בלאטטעס. הערן מ' ע הרענהיל.— הערן א' זאלצב' אין טש': דיא פראָנומעראציאָן אויף „נייסט דעס תלמוד" דאנקענד ערהאלטען. דאס בילד מאָנטעפיאָרעס ערהאלטען זיא אין ענענגוואָרטענער נומטער.— הערן נ' מילל' אין וו': אינטערעסאנטעס נייעס טהיילען ווייר נעדנע מיט.

לאָטטאָ-ציעהונג פאָם 4. יוני 1887.

בודאפעסט	70	78	87	83	61
לינץ . . .	65	84	50	33	61
טריעסט.	75	6	72	90	38

פרוכט- אונד מעהל-פריז-טאבעללע.

ווייצען (נייע)	קווליטעט פר. הקקשל.	פער 100 קילאָגראמס
נאָרד-אונגאריישער	76	—.——— —.—
„	77	9.— — 9 05
„	78	9 10 - 9.15
„	79	9 15 — 9 20
„	80	9 25 - 9.30
„	81	9.50 — 9.35
„	75	—.——— —.—
פעסטער-באָדען	76	—.——— —.—
„	77	9.95 - 9.10
„	78	9.15 — 9,20
„	79	9,20— 9,25
„	80	9 30— 9.—
„	81	9,35 — 9 40
„	75	—.——— —.—
שהיים	76	—.——— —.—
„	77	9.10 - 9.15
„	78	9 20 — 9 25
„	79	9.25 — 9,30
„	80	9.35— 9,40
„	81	9,40— 9,45
„	75	—.——— —.—
וויסענבורגער	76	—.——— —.—
„	77	9.10 - 9 15
„	78	9 20 — 9 25
„	79	9 25 — 9,30
„	80	9.30 — 9 40
„	81	9.35 — 9 40

פריכטע	פער הקקשל.	פער 100 קילאָגראמס
קאָרן	70—72	6.45— 6 70
נערסטע פאלק	62—64	—.— —.—
„ פוטטער	60—62	5,65— 6,20
האפער	39—41	6.— — 6 30
הוקורוץ באנאטער	75	5 55 - 5 60
אנדערע	73	5,50— 5.55
הירזע	—	4.30— 4 70
וויייצען (אונגאריש) פער הערבסט		8 18
„ פריה-יאהר		9 15
„ מאי-יוני		5,62
„ יוני-יולי		5,72
„ יוני-יולי		—.—
„ פריה-יאהר		—.—
„ הערבסט		5,82
„ אוינ-עפע.		12.—
רעפס		—.—

זאק מעהל		קר.	פל.
נוטטער	0	—	16
„	1	15	50
„	2	—	15
„	3	14	30
„	4	14	30
„	5	13	80
„	6	13	50
„	7	13	20
„	8	12	30
„	8½	11	50

דער זאק צו 100 קילאָגראמס מיט זאק פרייא באהנ.

שפיריטוס: אלטע מעהרערע פערדעפע . . 28,75
„ נייע „ קאיזאפפעל . . 24 75

קורז-טאבעללע פאָם 4. יוני.

געלד-קורז	קר.	פל.
ולבער-אשיג	—	100
דוראטען (מונצדוקאטען)	5	95
דעטטע (ראנדדוקאטען)	5	90
עסט.-אונג. 8 גולדען נאלדשיפיק	10	06
נאפאלעאָנדאר (20 פראנקס)	10	06
צווענציג מארק-שטיק	12	47
רוסישע אימפעריאל	10	39
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	62	32
פאפיר-רובל	115	85
ווערטד-פאפיערע	—	—
אונגאריש נאָלדרענטע צו 6 פערצענט	—	—
רענטע „ „ 4 „	102	95
אונג. פאפיער-רענטע „ 5 „	88	20
עסטער. נאָלדרענטע „ 4 „	112	45
רענטע אמעריקאנישע „ 5 „	97	10
אונגאריש איזענבאהנ-אנלעהען	151	25
אונגאריש נרונדענטלאסטונגען	104	50
פעסטער באנאטער	104	50
דעבעצנדזינישע	104	50
נאלדזישע	104	50
קראָאציען סלאוואָנען	104	50
וויינצעהנטע-אנלעהען אבלייזונגס-אנלייהען	—	99
סערבישע פרעמיען אנלעהען צו 3 פערצ.	31	50
פאנטשיזע דעס אונגארישען באדענס	—	—
ריזדזס-אינסס. צו 5 אינטאלט פערצ.	102	—
דער אונגארישען היפאטהעקען באנק צו 5 אינטאלט פערצענט	100	25

לאָז.	קר.	פל.
1854-קר 4% שפאנסלאָז צו 250 גולד'	—	129
1860-קר 5-פערצ' „ 500 „	—	137
רעטטע „ „ 100 „	—	137
1864-קר „ „ 100 „	163	75
רעטטע „ „ 50 „	—	—
אונגאריש-פרעמיען-לאָז „ 100 „	122	50
רעטטע „ „ 50 „	121	50
מהיפפהאל-לאָז „ 100 „	—	124
וויענער-לאָז „ 100 „	—	129
האָטע רענטענשיינע „ צו 42 לויע	—	—
פרקען-לאָז צו 100 גולד'	16	90
קרעדיס-לאָז	176	75
קלאָרי-לאָז „ 40 „	—	47
האנגריפאפפשיפפאהרט-לאָז „ 100 „	—	114
אינזבוקער לאָז „ 20 „	20	75
הנזלעוויטש לאָז „ 10 „	—	23
האהנער לאָז „ 20 „	17	50
אלגער לאָז „ 40 „	—	49
פאלפי לאָז „ 40 „	44	75
יודאלפס לאָז „ 10 „	18	28
פאלם לאָז „ 10 „	58	75
וואלבזוריער לאָז „ 20 „	—	23
סט.-גענאאיס לאָז „ 40 „	55	50
פפאנסלוים לאָז „ 20 „	—	30
שרינסער לאָז „ 100 „	—	—
רעטטע „ „ 50 „	—	68
וואלרשטיינ-לאָז „ 20 „	—	37
וויניריזנרעץ „ „ 20 „	43	75
פפפרייכיש רשפוהל קרייג-לאָז	—	14
אונגאריש „	—	10

Budapest 1887 Eigenthum und Druck v. MORITZ BURIAN.

Für die Redaction verantwortlich M. EHRENTHEIL.

טערזוכונג דער אויס צווייא צימערן בעשטעהענדען וואהנונג זעטצטע אויסער צווייפעל, דאס מאן עס מיט „נאטען-פאלשערן" צו טהון האבע. דאס ערמע צימער וואר לעער; דאנעבען בעפאנדען זיך אים צווייטען צימער אויף שטעללאשען אונד טישען „בעמיקאליען" יענליכער ארט, פארבען אונד זאממטליכע צור פאטאגראפישען אויפנאהמע נאטהווענדיגען אפפאראטע אונד ווערקצייגע פאר. פערנער ענטדעקטע מאן מעהרערע מעטאלל-פלאטטען, אין וועלכע פאטאגראפישע אויפנאהמען פאן „איינגולדענ-נאטען" איינגעאטצט וואר-ען. דיא ארבייטען צייגטען איינע „קונדיגע האנד", וויא דיעס אויס צאהל-רייכען, האלב פאללענדעטען אבדריקען פאן נעלד-נאטען פערשיעדענער זאָרטען ערזיכטליך וואר. וואהרענד דיא הויז-רעוויזיאן פערלאָרען דיא פער-האפטטען ניכט גאנץ איהרע פאססונג. מראָטץ דעם ערדריקענדען בעוויז-מאטעריאלס לייגנע-טען זיא אנפאנגס, זיך מיט דער פאבריקאציאן פאן געלד-נאטען בעשאפטיגט צו האבען. שפאטער געשטאנד יעדאך הערמאנן רוהיג, דאס ער אונד זיינע פיינדע ווירקליך דיא מאססען-ערצייגונג פאן נאטען בעאבזיכטיגט האטטען. דיעזער ריעף דעם פאליציי-ראטהס פאן שעלליעי צו: „זיא וואר-ען ווירקליך פאם גליק בעגינסטיגט, דאס זיא יעטצט געקאמטען זינד. אין איינער וואכע האטטען זיא דאס נעסט לעער געפונדען!" — אויך גאב הערמאנן אונפערהאלטען צו, דאס ווענן מאן איהן ניכט זאָ ראש געפאסט האטטע, ער צו זיינער פערטהיידיגונג דען פאליציסטען דיא אים צימער פאר-פינדליכען „ווטריאל-פלאשען" ענטגעגענגע-שליידערט האטטע! — דיא נאבריכט פאן דער ער-גייפונג איינער פאלשער-באנדע האטטע זיך אין אלט-אפען ראש פערבריטעט, אונד באלד אום-שטאנד איינע צאהלרייכע מענגע דאס הויז, אין וועל-כעם דיא פאליציא איהרעס אמטעס וואלטטעט. ביא דיעזער געלעגענהייט מאכטע זיך איין מאנן דורך זיין „שיעס בענעהמען" פערדאכטיג. דערזעלבע וואורדע אנגעהאלטען. עס וואר דער בעזיטצער דער וואר-אשווארער מיהלע, עמעריך סיקעי. אין זי-נעם בעזיטצע וואורדע אין האלב-פערטיגעס „איינ-גולדענ-פאלזיפיקאט" געפונדען; דא פערנער ער-האבען וואורדע, דאס סיקעי עס געוועזען, דער דיא וואהנונג פיר דיא באנדע אויפגענאממען האטטע, זאָ וואורדע ער גלייכפאללס אין פערוואה-רונגסהאפט גענאממען. סיקעי איזט איבערגעגאנגען ביא דער פאליציא ניכט אונבעקאנט. ער וואר בעריימס איינמאל ביא דער אבער-שטאדטהויפטמאנשאפט פערהאפטעט אונד געגענוואָרטיג איזט געגען איהן דיא אונטערזוכונג וועגען פערשיעדענער בעטריע-גערייען אים גאנגע. דיא פאליציא איזט ווייטער מהאטיג, אום עטוואיגע קאמפליצען (מיטשולדיגע) אויספינדיג צו מאכען. זאָ פיעל שטעהט בעריימס פעסט, דאס נעמעדי דאס נעלד צור אנשאפונג דער אפפאראטע אונד דער איבערגען, צו דען פאל-שונגען נאהטהווענדיגען ווערקצייגע הערגאב. — ער האטטע פערנער אויך דיא וואהנונגס-מיטהע בע-גליכען; אין זיינעם בעזיטצע וואורדע איין בעטראג פאן 839 גולדען אין גומעם געלדע פארגעפונ-דען. דיעזעס געלד בילדעטע איינען טהייל דעם „בעטריעבס-קאפיטאלס" דער באנדע.

* (איין „אָרגעל-קריעג".) אין איראָפא זיעהט עס אים גענענוואָרטיגען אויגענבליקע פריער-ליך אוים, דאגעגען ענטבראנטע אים שאָטע דער בודא-פעסטער נעאָלאגען-נעמינדע אין ציעמליך העפטיגער קריעג אונד צוואר ווענען דער אָרגעל! דער קולטוס-פארשטעהער, הערר ס' דייטש, האט נעזליך פאר קורצעס אוים אייגענער מאכט-פאללקאממענהייט דען גראָפהערליכען בעפעהל ערטהיילט, דאס דיא אָרגעל פאן גון אב אויך וואה-רענד דעם שטיללען „שמונה עשרה"-געבעטעס שפיעלען מיססע! דיעזע נייערונג ריעף ביא איינעם גראָסען טהיילע דער בעזוכער דעם קאָהר-טעם-פעלס איינע טיעפע ענטריסטונג הערפאָר, דא דיא לייטע אין איהרער שטיללען אנדאכט דורך דיא אָר-געל-טאָנע געשטאָרט ווערדען! דאס ראבבינאט, וועלכעס ניכט דיא מאכט האט, דען וואונש דעם פובליקומס ווענען אבשטעללונג דעס אָרגעל-שפיעלעס צו ערפיללען, פערהאָלט זיך רו-היג. אום זאָ מעהר שטיגערט זיך טאָגליך דיא איפערגונג אין דעם מאסע, דאס צאהלרייכע אנגע-זעהענע געמיינדע-מיטגליעדער דען קאָהר-טעמפעל ניכט מעהר בעזוכען מאָגען! — עס איזט גון פראג-ליך: אָב דער קולטוס-פארשטעהער עס פיר קלוג האלט, ווענען דער „גאָרדישען אָרגעל" איינע שאפל-טונג אים שאָסע איינער געמיינדע הערפאָרצורופען, דערען יאהרעס-באדשעט איבער 200,000 גולדען בע-טראגט! — ווער זעלבסט האבען ווידערהאלט א-בער דען נוטצען דער אָרגעל איבערהויפט נאכגע-דאכט, אונד דא קאם אונס ווידער אונד ווידער דיא בעקאנטע „אנעקדאָטע" פאן דעם אלטען גריע-בישען פילאזאָפען דיאָגענעס אין דען זינן. דיעזער גערייטה געמליך איינסט אין דיא געפאנ-גענשאפט פאן שיפפס-רייבערן, דיא איהן ווענפיהר-טען, אום איהן צום שקלאווען צו פערקויפען. וואה-רענד דער פאהרט ערהאב זיך יעדאָך אויף דעם מעערע אין געוואלטיגער שטורם, אין פאלגע דעס-סען דאס שיפף צו פערזינקען דראָהטע. דיאָגענעס, דער אין איינעם ווינקעל דעם שיפפס לאג, פער-נאהם פלאטצליך אין פורכטבאר-עס געהייל אונד געשריא. ער איילטע אויף דאס פערדעק הינויף אונד ווינקעל ווידער איינגענאָממען, וויא איינע בעשיידענע פרויא, דער מאן ערלייבט האט צו בלייבען אונד צוצוהאָרען.

דיא הערדען באָהמער אונד באָסאנש פאנדען זיך אים נאללא-אנצוגע צור אויסיגען ביא דער קאָנינין איין-באָהמער נאהם דאס וואָרט, אונד זאגטע:

„מאדאמע! ווער קאָממען ניכט, אום איהרע מאיעסטאָט עטוואס אנצוביעטען; ווער ווידרע פירכטען אונבעשיידען צו זיין. ווער קאָממען בלאָס, אום איינע פפליכט צו ערפיללען."

„איינע פפליכט?" — פראגטע דיא קאָנינין גאנץ ערשטוינט.

„עס איזט אבערמאלס פאן דעם שאָגען דיאמאנטענ-קאָלליער דיא רעדע, וועלכעס איהרע מאיעסטאָט ניכט דיא גנאדע געהאבט האבען אנצוגעהמען."

„אָך יא, דאס קאָלליער . . . קאָממען ווער ווידער דאריוף צוריק? (ערווידערטע דיא קאָנינין לאכענד) עס איזט וואהר, עס איזט שאָן, הערר באָהמער!"

„זאָ שאָן (בעמערקטע באָסאנש שיכטערן), דאס איהרע מאיעסטאָט אללין ווידרע וואָרען, עס צו טראגען."

„וואס מיך טראָפטעט (זאגטע דיא קאָנינין מיט אי-נעם זייפצער, דער פרויא פאן לא מאָטהע ניכט ענטגינג), איזט, דאס עס . . אנדערטהאלב מיללאָגען קאָסטעט, אונד דאס עס הייטע קיינען מאָגארכען מעהר גיבט, דער איין האלבאנד פיר אנדערטהאלב מיללאָגען ליוועס קו-פען קאנן!"

דיא קאָנינין ריעב זיך מיט איינער נעוויסען צופריע-דענהייט דיא האָגרע, אן וועלכער דער וואונש, דיא יו-וועלע איין וועגע צו נעקען, איינינען אנטהייל האטטע.

„דארין זינד איהרע מאיעסטאָט אים איירטהום (זאגטע באָהמער); דאס האלבאנד איזט פערקויפט!"

„פערקויפט? (ריעף דיא קאָנינין, זיך ראש אומווענ-דענד) אן ווען דענן?"

„מאדאמע, דיעס איזט איין שטאאטסגעהיימנים!"

„איין שטאאטסגעהיימנים? נון, דאנן קאָנגען ווער דאצו לאכען. (זאגטע דיא קאָנינין שפרעכענד) וואס מאן ניכט זאגט, קאנן מאן אָפט ניכט זאגען, איזט'ס ניכט זאָ, הערר באָהמער?"

זיא לאכטע הערצליך, אינדעם זיא זאָ אונפערהאלטען איהרע מיינונג איבער דאס „אנגעבליכע געהיימנים" אן דען טאג לענגט, דאס דיא יו-וועלידע פערהינדערטע, דען נאמען דער קייסער דעם קאָלליערס צו נענגען.

„נענען איהרע מאיעסטאָט קאנן מאן זיך ניכט זאָ בענעהמען, וויא נענען אנדערע קונדען (ערווידערטע באָהמער ערנסטהאפט); ווער זינד נעקאָממען, אום איהרער מאיעסטאָט צו זאגען, דאסס דאס קאָלליער פערקויפט איזט, אונד ווער האבען דען נאמען דעס קייסערס פערשווייגען מיס-סען, ווייל דער האנדעל אין דער מהאט „היימליך" דורך איינען נעזאנדטען אבגעשלאָסען וואָרדען איזט, דער היער נאך אונגעקאנגט זיין וויילל!"

ביא דעם וואָרטע נעזאנדטען וואורדע דיא קאָנינין פאן איינעם נייען אנפאללע פאן הייסערקייט ערגריפפען. זיא ווענדעטע זיך צו פרויא לא מאָטהע אום אונד זאגטע צו איהר:

„דאס בעוואונדע-ונגסווירדיגע אן הערן באָהמער איזט, דאס ער אים שטאנדע איזט, זעלבסט צו גלויבען, וואס ער זאגט!" . .

(פאָרטזעטצונג פאלגט.)

פאָלליעטאָן.

דאס האלז-באנד דער קאָנינין.

(97-טע פאָרטזעטצונג.)

אין דיעזעס אויגענבליקע טראט פרויא פאן מי-זערי איין.

„האבען איהרע מאיעסטאָט ניכט דיא הערען יו-וועליע באָהמער אונד באָסאנש צו זיך בע-שטעללט?" — פראגטע זיא דיא קאָנינין.

„א, עס איזט וואהר, ליעבע מיזעי; זיא זאָללען קאָממען. בלייבען זיא נאך, פרויא גראָפין; איך ווינשע, דאס דער קאָניג פאללקאָממענען פריעדען מיט איה-נען שליעסס.

אינדעם דיא קאָנינין דיעס זאגטע, בעאָבאכטעט זיא אין איינעם שפיעגעל דיא מיענע אנדרעעס, וועלכע לאנגזאם נאך דער טהיר דעס גראָפען צימערס גינג.

זיא וואָללטע פעלליכט דורך דיעזע בעגינסטיגונג דער לא מאָטהע איהרע אייפערזוכט רעגע מאכען.

אנדרעע אבער פערשוואנד הינטער דעם טהיר פאר-האנגע, אָהנע איינע מיענע פערצאָגען צו האבען.

„זיא איזט פאן שאהל! (זאגטע דיא קאָנינין זייפ-צענד) יא, פאן שאהל, וויא אללע דיעזע מאוזערגע, אבער אויך פאן נאלד. — אך, מיינע הערען יו-וועליערע, נוטען מאָרגען! וואס בריינגען זיא מיר נייעס? זיא וויסען, דאס איך קיין נעלד האבע."

נייגאנדדריינסטעס קאפיטעל.

דיא פערזוכערין.

פרויא פאן לא מאָטהע האטטע איהרען פאסטען אים

דעם איסערן, גראף יוליאוס אנדראשי, ער־שטאטטעט אם 5. דיעזעס אין ראזענוי זיינען רעכענשאפטס־בעריכט, גלייכצייטיג זיינע פ־אָגראמס־רעדע האלטענד. ער זאגטע אונטער אנדערם: „איך ווערדע דאהין שטרעבען, דאס דיא „אבלאָזונג דעס שאנק־רעגאמס" נאך אין דיעזעם יאהרע, פאר אללען אנדערען געגענשטאנדען, אויף דיא טאגעס־אָרדנונג געזעטצט ווערדע, אונד דאס דיא פראגע אין צוזאממענהאנג מיט דער שפּרימום־שטייער־רעפאָרם אָהנע בעלאסטונג דער בעפאָלקערונג גע־לאָזט ווערדע!" — אין גאנץ גלייכעם זינגע בעטאָג־טע גראף אפּפאָני אין זיינער אין יאסבע־רעני געהאלטענען פּראָגראמס־רעדע דיא דרינג־ליכקייט איינער באלדיגען „אבלאָזונג דער רעגאליען". מאן ערזיעהט היערוים בלאָס, דאס אללע פאָליט־שען פארטייען דיא אויפהעבונג דער רעגאליען פיר איסערסט ווינשענסווערטע עראכטען. ווענן עדאך גראף עמאנועל אנדראשי דאס פערשפּרעכען איסערט, דאס דיעס נאך אין דיעזעם יאהרע געשעהען ווערדע, זאָ האבען ווער היעצו קיין פער־טרויען. ווער האבען בעריטס הערפאָרגעהאבען, דאס פּאָרערסט דיא קלייניגקייט פאָן 80 מיללאָנען גולד' בעשאפט ווערדען מיסטע, אום דיא אינהאבער דעם רעגאליענ־רעכטעס אין דען פערשיעדענען אָר־טען צו ענטשאדיגען. ליידער איזט עס פיר דען אונ־גאריישען שטאאט, דער איך אהגעהען ביז איבער דען האלז אין שולדען שטעקט, עבען קיין לייכטעס, צו דיעזעם צוועקע 80 מיללאָנען אויפצוטרייבען!

* (ארמער געזאנדראן!) דיעזער הויפּט־האגן דעם אונגאריישען אנטי־סעמיטיסמוס, ערשיען דיעזער טאגע אין פּליפּפּ־סאללאש, אום זיינען רע־כענשאפטס־בעריכט צו ערשטאטטען. דאך דיא פאָלקס־מענגע וואָללטע איהן אונטער קיינער בעדינ־גונג אנהאָרען. עס ענטשטאנד אין זאָלך געוואלטיגער לאָרם, דאס דער אונגלקליכע מאנן דען אָרט פער־לאסען מוסטע, אָהנע איין וואָרט שפּרעכען צו קאָנען. דער געשאפטס־בעריכט איזט דעם ארמען מענשען אם האלזע שטעקען געבליעבען.

* (קאָמיאטהי אין צעגלעד.) דער געגענ־קאנדידאט ווערהאָיאיס, הערר בעלא קאָמ־יאטהי, בעגאב זיך ערסט מאָנטאג נאך צעגלעד, אלס ווערהאָוואי דען אָרט בעריטס פערלאסען האטטע, אום עטוואיגען מיסהאנדלונגען פערנע צו בלייבען. דערזעלבע דירפטע נאכסטען זאָנטאג זיינע פּאָגראמס־רעדע האלטען, דאך נור ווענן ער זיך מיטטלערווייל אבערצייגט, דאס דיעס איך אָהנע שלאגע זיטענס דעם ווערהאָוואי־געזינדעלס מאָגליך זיין ווירד. מיטטלערווייל ווארטעט מאן דיא אנטוואָרט כאָשוטהס איך דאס אין איהן געריכטעטע טעלע־גראמס אב, אָב ער דען צעגלעדער אנטי־סעמיטס־מום ווירקליך פערדאממט? פאָן דיעזער אנטוואָרט האנגט עס אב, אָב דיעסמאל ווערהאָוואי אָדער קאָמיאטהי אין צעגלעד זיעגען ווירד!

* (דיא „טימעס" איבער דיא אונ־גארישען איבערשוועמונגען.) דאס לאָנדאָנער וועלט־בלאטט „טימעס" שרייבט איבער דיעס אונגליק אונטער אנדערם פאָלגענדעס: „אום־מערהין ווירד ניכט נור אין אונגארן אללין, זאנדערן אין גאנץ איראָפּא דען בעטרעפּפענען דאס גראָס־טע מיטליד געצאָללט ווערדען. דיא ארמען בוערן ווערדען דורך דיא פלוטהען פאָן הויז אונד האָף פערגאנט, אונד ווער פירכטען, דאס סעגע־רין זעלבסט צו שווער היימגעזוכט איזט, אום דיא ארמען, רואינירטען בוערן־פאמיליען אונטערצוברינ־גען. אים יאהרע 1879 וואורדען אים ענגלאנד צור אונטערשטיטצונג דער סענדענער נאָטהלייידענדען ריכליכע ביטראגע געשיקט. אבגלייך דאס גענגע־וארטיגע יאהר אין דיא ענגלישע וואָהלטהאָטיגקייט שווערע אנשטיכע געשעללט האט, האָפּפען ווער דענגאך, דאס דאס וואָהלוואָללען נאך אימער ניכט ערשאָפּפט איזט, אונד דאס רען אין נאָטהען בעפינדליכען סענדרינערן ווידער דאס אהרינג צו טהיל ווערדען ווירד!" (עס זאָללטען ווירקליך ניכט בלאָס אין ענגלאנד, זאָנדערן אין גאנץ איראָפּא געלד־זאממלונגען איינגעלייטעט ווערדען צור אונ־טערשטיטצונג זאָ פיעלער פאמיליען, דיא הייער אין אונגארן טהיילס דורך פייער, טהיילס וויידער דורך וואססער פערענגליקט אונד פאָרטליך אן דען בעטטעל־שטאב געבראכט וואורדען.)

* (איינע באנק־נאָטען־פאבריק) וואורדע דיעזער טאגע אין אלט־אָפען פאָן דער הויפּטשטאָדטישען פאָליציא אנטדעקט. עס איזט דאביא ערפריילך, דאס זאָממטליכע מיטגליעדער דער באנק־נאָטען־פאלשער־באנדע ביא דיעזער געלעגענהייט פעסטגענאָממען וואורדען. דער אמט־ליכע בעריכט איבער דיעזען, אין דער גאנצען הויפּטשטאדט מיט לעבהאפּטעם אינטערעסס בע־גלייטעטען פאללליטעט וויא פאָלגט: „דיא הויפּטשטאָדטישע פאָליציא וואר בעריטס פאר לאנ־גערער צייט אויף גרונד „פערטרוליכער בעריכטע" צור קענטנים דעס אימשטאנדעס געלאנגט, דאס זיך אין דער הויפּטשטאדט מעהרערע פערזא־נען צו דעם צוועקע פעראיינט האטטען, אום „באנק־ אונד שטאאטס־נאָטען" צו ערצייגען אונד דיא „פאלזיפיקאט" צו פערווערטהען. דיא פאָליציא ערפאָרשטע פערנער, דאס דיא מיטגליעדער דער זויבערען באנדע פאָלגענדע זיינען: 1) גוסטאוו האולינג, 19 יאהרע אלט, אים בודא־פעסט געבירטיג, קאָממס אין דער פאפיער־בראנש, גענגנ־וארטיג בעשאָפּטיגונגסלאָז; — 2) געזא נעמעדי, 31 יאהרע אלט, נאך נייזאטץ צושטאָנדיג, ציעגעל־דעקער; — 3) יאָזעף פאפּפ, 22 יאהרע אלט, אום בודא־פעסט געבירטיג, האנדלונגס־קאָממיס, אונד 4) שטעפאן הערמאנן, 26 יאהרע אלט, נאך רימא־סאָמבאט צושטאָנדיג, בוכדרוקער. — דיא פאָליציא ווארטעט נור איינע „פאסענדע געלע־גענהייט" אב, אום זאָממטליכע פאלשער אויף איינ־מאל צו פאסען. עס ווער דיעס מיט ריקזיכט אויף דען אומשטאנד: דאס דיא מיטגליעדער פאָרוואָה־רענד איהרע וואהנונגען וועכסעלטען, קיינע לייכטע אויפגאבע. איהרע לעטצטע וואהנונג האט־טען דיא פאלשער פאר אונגעפאהר פינף וואָכען פערלאסען. זיא גאבען איהרעם פריהערען קווער־טיר־געבער גענעגאיבער אן, דאס זיא נאך דעב־רעצין אבריזען, וואס ניכט דער פאלל ווער, דענן זיא ווארען אללע אין דער הויפּטשטאדט פער־בליעבען! — עס ווארדע באלד איהר נייער שלופּפ־ווינקעל ענטדעקט. עס ווער דיעס אינע פאָן פאפּפ אונד הערמאנן אויפגענאָממענע וואהנונג אין אלט־אָפען. דארטהין גינגען אויך האוולינג אונד נעמעדי מאנ אום מאנ. דיא געזעללשאפּפ ליעס זיך אָפּפ דען גאנצען טאג איבער אויף דער שטראסע ניכט בליקען, אונד פערליעס געוואהנליך ערסט צור נאכטצייט דאס הויז. הין אונד ווידער קאם איין אנשטאָנדיג געקליידעטער מאנן צו בעזוך. דיא צייט גון, גינגען דיא באנדע דען לאנג בעאב־זיכטיגטען שלאג צו פיהרען, ווארן געקאָממען. דער דעדעקטיוו־שעף, בארון שפּלענ, ליעס געס־טערן דורך זיינע בעוואָהרטעסטען לייטע, אין דען פריהסטען מאָרגען־שטונדען, דאס הויז אומשטעל־לען. עס ווארן נאך קיינער פאָן דער באנדע דאהיים. אום האלב 7 אוהר קאם פאפּפ אונד הערמאנן, וועל־כע דיא גאנצע נאכט הינדורך אין פערשידענען גאסט־ אונד קאפּפעע־הייזערן געעצעכט האטטען, נאך הויזע. באלד דארוף ערשיען אויך האוולינג אונד נעמעדי. איהנען אויף דעם פוסע פאָלגטע באר־אָן שפּלענ מיט פיער דעדעקטיוס, וואהרענד אנ־דערע פאָליציסטען זאָממטליכע אויסגאנגע דעם הויז־זעס ראש בעזעטצטען, אום אין ענטקאָממען דער פאלשער צו פערהינדערן. דיא מיטגליעדער דער באנדע וואר־ען וויא אום דען וואָלקען געפאללען, אלס זיא זיך פלאטצלך פאָן פאָליציסטען אומגעבען זאהען. בארון שפּלענ ריף איהנען צו: „איך ער־קלאָרע זיא היעמיט אים נאמען דעס געזעטצעס פיר פערהאפּטעט! לייסטען זיא קיינען ווידערשטאנד אונד אונטערנעהמען זיא קיינען פלוכט־פערזוך, דענן בי־דעם וואָרע יא אָהנעהין פערגעבליכע מיהע!" — זיא האטטען איבריגענס קיינע צייט צום איבערלעגען, דענן יעדער פאָן איהנען וואר אים נאכסטען מאָמענ־טע פאָן דעדעקטיוס געפאסט וואָרדען. — דיא אונ־נענאָממען. דער לעטצטערע גינג לאנגזאם אונד וויא גלייכגילטיג נאך דעם קאמען אונד נאהם אם הער־דע פלאטץ.

דער אָנקעל נאהם גלייכפאללס איינען שטוהל, זעטצ־טע זיך ניכט וויט פאָן דעם וויינענדען מאדכען נידער, אונד זאגטע מיט שמערצליכעם טאָן:

„אָ, צעציליע, איך האָטטע ניכט געדאכט, דאס דוא זאָ אונדאנקבאר זין ווירדעסט; איך גלויבע עס אבער אויך נאך ניכט. וואס איך טהון ווילל, איזט נור צו דיינעם בעס־טען; נור אוים ליעבע צו דיר איזט אין מיר דער וואונש ענטשטאנדען, דיך מיט איינעם מאנע פערהייראטהעט צו זע־הען, דעططען שפּאזיאָקייט מיר דיא געוויסהייט גיבט, דאס דוא נאך מיינעם מאָדע ניכט אין ארמוטה אונד עלענד פער־זינקען ווירסט. — אונד דוא איינעם דיך?"

דאס מאדכען שלוכצטע העططגער, אנטוואָרטעטע אבער ניכט אין וואָרט.

אָנקעל שטעהן שפּראך מיט מילדערער שטים־מע וויטער:

„נון, צעציליע, דיין אונרעכט קאנן נאך אימער גוט געמאכט ווערדען. איך וואוסטע וואָהל, דאס דוא אוים ליעבע צו דיינעם אלטען, קראנקען אָהיים איינוולליגען וויר־דעסט. — אונד וואס דוא צו נאָטעל געזאגט האסט, זונד איטלע וואָרטע, ניכט וואהר? וואָרטע, דיא מאן זאָ אין האסט הינשפּריכט, דיא יעדאך ניכט אוים דעם הערצען קאָממען? נון דענן, מיינע צעציליע, זייא אין גוטעם קינד, פאָלגע מיינען אנאָרדנונגען צו דיינעם וואָהלע אונד הייראטהע אונזערן גוטען נאָטעל, דער דיך זיכער גליקליך מאכען וויירד!"

מום ווירקליך פערדאממט! פאָן דיעזער אנטוואָרט האנגט עס אב, אָב דיעסמאל ווערהאָוואי אָדער קאָמיאטהי אין צעגלעד זיעגען ווירד!

* (דיא „טימעס" איבער דיא אונ־גארישען איבערשוועמונגען.) דאס לאָנדאָנער וועלט־בלאטט „טימעס" שרייבט איבער דיעס אונגליק אונטער אנדערם פאָלגענדעס: „אום־מערהין ווירד ניכט נור אין אונגארן אללין, זאנדערן אין גאנץ איראָפּא דען בעטרעפּפענען דאס גראָס־טע מיטליד געצאָללט ווערדען. דיא ארמען בוערן ווערדען דורך דיא פלוטהען פאָן הויז אונד האָף פערגאנט, אונד ווער פירכטען, דאס סעגע־רין זעלבסט צו שווער היימגעזוכט איזט, אום דיא ארמען, רואינירטען בוערן־פאמיליען אונטערצובריג־גען. אים יאהרע 1879 וואורדען אים ענגלאנד צור אונטערשטיטצונג דער סענדענער נאָטהלייידענדען ריכליכע ביטראגע געשיקט. אבגלייך דאס גענגע־וארטיגע יאהר אין דיא ענגלישע וואָהלטהאָטיגקייט שווערע אנשטיכע געשעללט האט, האָפּפען ווער דענגאך, דאס דאס וואָהלוואָללען נאך אימער ניכט ערשאָפּפט איזט, אונד דאס רען אין נאָטהען בעפינדליכען סענדרינערן ווידער דאס אהרינג צו טהיל ווערדען ווירד!" (עס זאָללטען ווירקליך ניכט בלאָס אין ענגלאנד, זאָנדערן אין גאנץ איראָפּא געלד־זאממלונגען איינגעלייטעט ווערדען צור אונ־טערשטיטצונג זאָ פיעלער פאמיליען, דיא הייער אין אונגארן טהיילס דורך פייער, טהיילס וויידער דורך וואססער פערענגליקט אונד פאָרטליך אן דען בעטטעל־שטאב געבראכט וואורדען.)

* (איינע באנק־נאָטען־פאבריק) וואורדע דיעזער טאגע אין אלט־אָפען פאָן דער הויפּטשטאָדטישען פאָליציא אנטדעקט. עס איזט דאביא ערפריילך, דאס זאָממטליכע מיטגליעדער דער באנק־נאָטען־פאלשער־באנדע ביא דיעזער געלעגענהייט פעסטגענאָממען וואורדען. דער אמט־ליכע בעריכט איבער דיעזען, אין דער גאנצען הויפּטשטאדט מיט לעבהאפּטעם אינטערעסס בע־גלייטעטען פאללליטעט וויא פאָלגט: „דיא הויפּטשטאָדטישע פאָליציא וואר בעריטס פאר לאנ־גערער צייט אויף גרונד „פערטרוליכער בעריכטע" צור קענטנים דעס אימשטאנדעס געלאנגט, דאס זיך אין דער הויפּטשטאדט מעהרערע פערזא־נען צו דעם צוועקע פעראיינט האטטען, אום „באנק־ אונד שטאאטס־נאָטען" צו ערצייגען אונד דיא „פאלזיפיקאט" צו פערווערטהען. דיא פאָליציא ערפאָרשטע פערנער, דאס דיא מיטגליעדער דער זויבערען באנדע פאָלגענדע זיינען: 1) גוסטאוו האולינג, 19 יאהרע אלט, אים בודא־פעסט געבירטיג, קאָממס אין דער פאפיער־בראנש, גענגנ־וארטיג בעשאָפּטיגונגסלאָז; — 2) געזא נעמעדי, 31 יאהרע אלט, נאך נייזאטץ צושטאָנדיג, ציעגעל־דעקער; — 3) יאָזעף פאפּפ, 22 יאהרע אלט, אום בודא־פעסט געבירטיג, האנדלונגס־קאָממיס, אונד 4) שטעפאן הערמאנן, 26 יאהרע אלט, נאך רימא־סאָמבאט צושטאָנדיג, בוכדרוקער. — דיא פאָליציא ווארטעט נור איינע „פאסענדע געלע־גענהייט" אב, אום זאָממטליכע פאלשער אויף איינ־מאל צו פאסען. עס ווער דיעס מיט ריקזיכט אויף דען אומשטאנד: דאס דיא מיטגליעדער פאָרוואָה־רענד איהרע וואהנונגען וועכסעלטען, קיינע לייכטע אויפגאבע. איהרע לעטצטע וואהנונג האט־טען דיא פאלשער פאר אונגעפאהר פינף וואָכען פערלאסען. זיא גאבען איהרעם פריהערען קווער־טיר־געבער גענעגאיבער אן, דאס זיא נאך דעב־רעצין אבריזען, וואס ניכט דער פאלל ווער, דענן זיא ווארען אללע אין דער הויפּטשטאדט פער־בליעבען! — עס ווארדע באלד איהר נייער שלופּפ־ווינקעל ענטדעקט. עס ווער אינע פאָן פאפּפ אונד הערמאנן אויפגענאָממענע וואהנונג אין אלט־אָפען. דארטהין גינגען אויך האוולינג אונד נעמעדי מאנ אום מאנ. דיא געזעללשאפּפ ליעס זיך אָפּפ דען גאנצען טאג איבער אויף דער שטראסע ניכט בליקען, אונד פערליעס געוואהנליך ערסט צור נאכטצייט דאס הויז. הין אונד ווידער קאם איין אנשטאָנדיג געקליידעטער מאנן צו בעזוך. דיא צייט גון, גינגען דיא באנדע דען לאנג בעאב־זיכטיגטען שלאג צו פיהרען, ווארן געקאָממען. דער דעדעקטיוו־שעף, בארון שפּלענ, ליעס געס־טערן דורך זיינע בעוואָהרטעסטען לייטע, אין דען פריהסטען מאָרגען־שטונדען, דאס הויז אומשטעל־לען. עס ווארן נאך קיינער פאָן דער באנדע דאהיים. אום האלב 7 אוהר קאם פאפּפ אונד הערמאנן, וועל־כע דיא גאנצע נאכט הינדורך אין פערשידענען גאסט־ אונד קאפּפעע־הייזערן געעצעכט האטטען, נאך הויזע. באלד דארוף ערשיען אויך האוולינג אונד נעמעדי. איהנען אויף דעם פוסע פאָלגטע באר־אָן שפּלענ מיט פיער דעדעקטיוס, וואהרענד אנ־דערע פאָליציסטען זאָממטליכע אויסגאנגע דעם הויז־זעס ראש בעזעטצטען, אום אין ענטקאָממען דער פאלשער צו פערהינדערן. דיא מיטגליעדער דער באנדע וואר־ען וויא אום דען וואָלקען געפאללען, אלס זיא זיך פלאטצלך פאָן פאָליציסטען אומגעבען זאהען. בארון שפּלענ ריף איהנען צו: „איך ער־קלאָרע זיא היעמיט אים נאמען דעס געזעטצעס פיר פערהאפּטעט! לייסטען זיא קיינען ווידערשטאנד אונד אונטערנעהמען זיא קיינען פלוכט־פערזוך, דענן בי־דעם וואָרע יא אָהנעהין פערגעבליכע מיהע!" — זיא האטטען איבריגענס קיינע צייט צום איבערלעגען, דענן יעדער פאָן איהנען וואר אים נאכסטען מאָמענ־טע פאָן דעדעקטיוס געפאסט וואָרדען. — דיא אונ־

פאָלליעטאָן.

שמעון המצן. (דער גייצהאלז.)

— איינע וואהרע געשיכטע אוים רוסלאנד. —

(21־טע פאָרטזעצונג.)

בעבענד שפּראנד דאס מאדכען אויף, אונד אלס זיא אים צימעמר אומהערזאה, וויפּצעט זיא אונטער דעם איינפלוס איינעס העططגען שרעקענס:

„הימעל, ער איזט צו מיינעם אָהיים געגאנגען, אום איהן נעגען מיך איינצונעהמען אונד איהן איררעצוליעטען!"

האططגע ליעף זיא דער נעבענזטהיר צו, אום זיא צו אָפּפנען; אבער איין אויסרוף דער פערצווייפלונג ענטפלאָה איהרען ליפּפען, אלס זיא ערקאנטע, דאס נאָטעל פאָן געגעשאָבען האططגע.

„אָ! (ריף זיא) מיין אָנקעל וויירד מיר ניכט גלויבען. מיינע איינזיגע האָפּפנונג איזט דאהין! וואס נון טהון? מאנ נאָטט מיך אין זיינען שוטץ נעהמען!"

זיא זאנק אויף איינען שטוהל ניעדער, וואָ זיא וויא פערניכטעט זיטצען בליעב, וואהרענד זיא פאָן צייט צו צייט צישטערטע, אלס וועגן איבער איהרעם הויפּטע אונטער דען פּרישטען דעם שווערפאללינען נאָטעל אונד איהרעם אָנקעלס דיא דעקע דעם צימער קנארטע.

איינע צייט הינדורך האططגע זיא זאָ געוויסען, אלס דיא טהיר זיך אָפּפנעטע אונד דיא בידען מאָנער הע־ריינטראטען.

דאס נעזיכט דעס נרייזעס וואר מיסטוטהיג אונד טרוי־ריג; נאָטעל דאנענען האططגע דען אויסרוק זיינער ערהיי־בעלטען עהרליכקייט אונד איינפאכהייט ווידער אנ־נענאָממען. דער לעטצטערע גינג לאנגזאם אונד וויא גלייכגילטיג נאך דעם קאמען אונד נאהם אם הער־דע פלאטץ.

דער אָנקעל נאהם גלייכפאללס איינען שטוהל, זעטצ־טע זיך ניכט וויט פאָן דעם וויינענדען מאדכען נידער, אונד זאגטע מיט שמערצליכעם טאָן:

„אָ, צעציליע, איך האָטטע ניכט געדאכט, דאס דוא זאָ אונדאנקבאר זין ווירדעסט; איך גלויבע עס אבער אויך נאך ניכט. וואס איך טהון ווילל, איזט נור צו דיינעם בעס־טען; נור אוים ליעבע צו דיר איזט אין מיר דער וואונש ענטשטאנדען, דיך מיט איינעם מאנע פערהייראטהעט צו זע־הען, דעططען שפּאזיאָקייט מיר דיא געוויסהייט גיבט, דאס דוא נאך מיינעם מאָדע ניכט אין ארמוטה אונד עלענד פער־זינקען ווירסט. — אונד דוא איינעם דיך?"

דאס מאדכען שלוכצטע העططגער, אנטוואָרטעטע אבער ניכט אין וואָרט.

אָנקעל שטעהן שפּראך מיט מילדערער שטים־מע וויטער:

„נון, צעציליע, דיין אונרעכט קאנן נאך אימער גוט געמאכט ווערדען. איך וואוסטע וואָהל, דאס דוא אוים ליעבע צו דיינעם אלטען, קראנקען אָהיים איינוולליגען וויר־דעסט. — אונד וואס דוא צו נאָטעל געזאגט האסט, זונד איטלע וואָרטע, ניכט וואהר? וואָרטע, דיא מאן זאָ אין האסט הינשפּריכט, דיא יעדאך ניכט אוים דעם הערצען קאָממען? נון דענן, מיינע צעציליע, זייא אין גוטעם קינד, פאָלגע מיינען אנאָרדנונגען צו דיינעם וואָהלע אונד הייראטהע אונזערן גוטען נאָטעל, דער דיך זיכער גליקליך מאכען וויירד!"

דאס מאדכען ערהאב זיך; איהר געזיכט וואר בלייך פאָר אנגסט, איהרע וואנגען ציטטערטען קראמפּפהאפּפט, אונד וויא אויסער זיך ריף זיא:

„איך הייראטהען איהן? דיעזע גיפטיגע נאטטער? — ניין! ניין! נימעמרעהר!"

„נאָטט, וואס האבע איך איהר נור לידער צוגעטיגט? (וויפּצעט נאָטעל מיט טרוריגעם מאָנע) איהר זעהט עס, טהייערער אָנקעל, איך קאנן ניכטס דאצו טהון. לאָסט זיא נור אין פריעדען; איך ווילל דיא איזואכע איהרעם פער־דרוסטס ניכט זין!"

„שיינהיליגער באָזעווכט!" — ריף איהם דאס מאָר־כען צו, אינדעם זיא איינען בליק דער טיפּפסטען פעראכטונג אויף איהרען פעראָלגער וואר־ף.

אינצווישען בעטראכטעט דער נריין זיינע ביידען נעפאָהרטען איינען נאך דעד אנדערן מיט איינען ערשטו־נען, אלס אָב ער דורך איין אונבעקאנטעס וואונדער איבער־ראשט וואָרדען וואָרע. אונד אין דער טהאט, דאס מאָדכען, דאס ער ביזהער אלס איין וואהרעם בילד פאָן דולדזאמקייט אונד נעططמוטה נעקאנט האططע, שטאנד פאָר איהם דא מיט פלאממענדען בליקען אונד מיט דעם מאָנע איינעס עגט־שיערענען ווילליגנס אין איהרער שטימע. דיעזער מאָן, דער אוים דער עממאָרונג איינעס ריינען, אונשולדיגען נעמיטהס נענען נעמיינע באָזהייט ענטשטראנג, מאכטע איינען אונגינסטיגען אינדרוק אויף דען אלטען. מהראָגען שטיראָטען אוים זיינען אוגען, אונד אין מיעפּפס שמערץ ריף ער אוים:

(פאָרטזעצונג פאָלגט.)